

SERMO XXIV ¹.De versu 2 Psalmi LXXXII : *Deus quis similis tibi?*

I. GRATIAS Domino Deo nostro, et abundantiam laudis illi Deo, quem decet hymnus in Sion. Gratias illi, cui cordis et oris devotione cantavimus, « Deus quis similis » tibi ²? » quod ejus sanctam charitatem invisceratam sentimus cordibus nostris : quod ipsum tanquam Dominum timetis, tanquam Patrem diligitis. Gratias illi, qui desideratur antequam videatur, et præsens sentitur, et futurus speratur. Gratias illi, cujus timorem non excutit amor, cujus amorem non impedit timor. Ipsum benedicimus, ipsum honoramus, et pro nobis, et in nobis ³. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos ⁴. Jam videte quantum ille vivat, vel quomodo vivat, quando lapides templi ejus sic vivunt. Cogitate, fratres, quid dicatis, et cui dicatis : « Deus quis similis tibi? » Lapidus vivi dicunt habitatori suo : « Deus quis similis tibi? » Occurrat cordibus vestris universa creatura, terra et quidquid in terra, mare et quidquid in mari, aër et quidquid in aëre, cœlum et quidquid in cœlo : « Ipse dixit, et facta sunt ; » ipse mandavit ; et creata sunt ⁵. » Ergo « Deus quis » similis tibi? » dicat universum cor, dicat universa obediens lingua, dicat omnis devota conscientia, dicat segura,

¹ Alias 6 ex Sirmondianis. — ² Psal. LXXXII, 2. — ³ Forte pro vobis et in vobis. — ⁴ 1 Cor. III, 17. — ⁵ Psal. XXXVIII, 5.

« Deus quis similis tibi? » Illi enim dicit, de quo non erubescit. Dignum est hoc, decet hoc lapides vivos.

II. Nam lapides mortui utinam sentiant in se misericordiam lapidum vivorum. Mortuos dico, non illos, quibus fabricæ istæ consurgunt, nec in quibus ferrum artificum operatur, nec quos sculpsit homo, ut dii sint ; imo sculpsit homo, ut vocentur et non sint ; non ipsos dico mortuos lapides : sed homines dico mortuos lapides, quibus dii similes sunt. Lapidus vivi sunt, quos alloquitur apostolus Petrus, et dicit : « Et vos, fratres, tanquam lapides vivi coedificamini » templum Dei sanctum ¹. » Utinam ergo, fratres mei, sentiant lapides mortui misericordiam in se lapidum vivorum ! Quid enim satagimus? quid cordis nostri vel angustia vel latitudine percurrimus? quid curamus, quid studemus, nisi ut lapidem liberemus a lapide? Lapidus enim vivi oculos habent et vident, aures habent et audiunt, manus habent et operantur, pedes habent et ambulant : etenim noverunt factorem suum. At vero lapides mortui, sciunt lapides suos, deos attendunt, adorant, et cognoscuntur ²; sacrificium inferunt, et sacrificium ipsi diabolo fiunt. Quod ipsi, fratres, si et oculos haberent ad videndum, et aures ad audiendum, quantum erat videre impleri Christi prophetias? Quantum erat attendere veridicos codices, et oracula, sed non fallacia? Sed quare non vident? quare non audiunt? Quia et hic prophetia dicit : « Similes sint illis homines » qui faciunt ea, et qui confidunt in eis ³. » Ergo desperati et desperandi? Absit. Et quid sperandum est de lapidibus mortuis? Quid putatis, nisi quod jam ⁴ scriptum tenemus : « Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ ⁵? »

III. Itaque Charissimi, quoniam notis cui Deo dixi-

¹ 1 Petr. II, 5. — ² Forte non cognoscuntur. — ³ Psal. CXII, 8. — ⁴ Forte etiam. — ⁵ Matth. III, 9.

mus, « Deus quis similis tibi? » de quo non erubescimus, cujus titulum non in lapide legimus, sed in corde gestamus : cujus nomen et notum est omnibus, et vivit in credentibus, habitat in subditis, debellat superbos : quoniam novimus cui diximus, « Deus quis similis tibi? » non nos moveant ad odium sui homines, quos fecit Deus; sed moveat ad odium sui quidquid in homine bene facto a Deo male fecit ipse homo. Homo nomen unum est. Hujus creaturæ artificem quæro, Deus est. Numquidnam hominis tantummodo creator Deus? Nonne et pecoris, et piscis, et volatilis, et Angeli, et cœli, et terræ, et siderum, et solis, et lunæ, et omnium supra infraque conditorum et temperatorum, imorum atque summorum, unitatis vinculo connexorum? nonne istorum omnium artifex Deus? Sed hominem ad imaginem et similitudinem suam fecit. Similitudo aliqua dicitur homo, et quanta ad quantum? quid ad quem? homo ad Deum? Quid est homo, nisi quod memor es ejus¹? Dicamus ergo ad imaginem et similitudinem facti ipsius, Deo nostro dicamus, « Deus quis similis tibi? » Addidit enim : « Memento, quia pulvis sumus². » Sic longe es a similitudine Dei. Homo factus ad similitudinem Dei : sed ipsa similitudo sic distat, ut eam comparari non deceat. Et tamen cor hominis, cor Christiani, qui non potest dicere, Homini deo : libenter legit, Herculi deo. Titulus non loquitur, sed vel legitur, Herculi deo. De quo dictum est? Ipse dicat de quo dictum. Utrumque mutum, utrumque insensatum : supra mendacium, infra figmentum. Titulus accusans scriptorem, confundens adoratorem. Titulus non commendans lapidem deum, sed indicans hominem stultum. Titulus nomen dei imponens figmento, et nomen cultoris delens de libro viventium. Quam particulam sensus in se sentit?

¹ Psal. viii, 5. — ² Id. cii, 14.

IV. Quia tamen potens est Deus de lapidibus istis excitare filios Abraham, attendat ibi quod fecit in homine. Ipse Deus, cui diximus, « Deus, quis similis tibi? » attendat in homine ipso quod fecit, deleat quod ab ipso homine factum est contra eum, qui hominem fecit. Percutiat et sanet, occidat et vivificet. Cui enim dixit, « Domine, quis similis tibi, » ei consequenter adjunxit : « Ne taceas, neque mitescas Deus. » Quid vero? In isto Cantico, fratres mei, ad iracundiam Deum provocavimus, cui diximus, « Ne sileas, neque mitescas Deus? » Nempe aut ille qui misit, aut ille ipse qui venit, et ait : « Discite » a me quia mitis sum et humilis corde¹. » Mitis et humilis corde Filius Dei Christus. Quid ergo? Ille dixit, Discite a me quia mitis sum et humilis corde : et nos ei diximus, « Ne taceas, neque mitescas Deus? » Sed respondeat nobis : O homo, parum est quia tu non a me discis ut sis mitis, et me vis docere ne sim mitis? Videte, fratres, intendite, adjuvate nos, ut exeamus in ejus nomine, (adjuvate nos pia intentione, casta oratione,) ex his angustiis. Litigare videntur divina eloquia : contrarium putantur sonare, nisi adsit intellectus, et suscipiamus ab illo ipso, cui diximus, « Deus, quis similis tibi? » quod et ipse dixit : « Intellectum tibi dabo², » suscipiamus. Novimus hoc : « Pacem meam do vobis³. » Dixit Christus, ut inter se pacem habeant Christiani. Quomodo imitabuntur? quomodo audient, si ipsa divina eloquia pacem inter se habere non possunt? Intendite, videte quasi resonantiam contrariorum. « Venite ad me⁴, » et, « Discite a » me. » Quid? primo quis vocat? quem vocat? ad quid vocat? Audi quis vocat : « Confiteor tibi, Domine, Pater » cœli et terræ, quia abscondisti hæc a sapientibus et

¹ Matth. xi, 29. — ² Psal. xxxi, 8. — ³ Joan. xiv, 27. — ⁴ Matth. xi, 28.

» prudentibus, et revelasti ea parvulis. Ita Pater, quoniam sic placitum est coram te. Omnia mihi tradita sunt a Patre meo. » Ecce quis vocat. « Omnia mihi tradita sunt a Patre meo. Quia nemo cognoscit Filium nisi Pater, et nemo cognoscit Patrem nisi Filius, et cui voluerit Filius revelare¹. » Ingens magnitudo, et ineffabilis altitudo. « Omnia tradita sunt mihi, inquit, a Patre meo. » Solus agnosco, a solo agnoscor. Quid, nos remansimus? non agnoscimus? Et ubi est, Cui voluerit Filius revelare?

V. Animus vester et studium fidei, et flagrantia charitatis, et abundantia zeli domus Dei, apparuit in vocibus vestris, quas satis claras vestri cordis testes habuistis. Sinite ut appareat et paucorum fidelium Dei, per quos gubernamini, studium circa istam voluntatem vestram². Vos enim, fratres, populus Dei estis, sicut ipse dixit, et oves pascuæ ejus³. Habetis in nomine Dei pastores, servos pastoris et membra pastoris. Multitudinis animus et voluntas ad quamque rem faciendam istis vocibus poterit apparere: paucorum autem cura pro vobis, non vocibus, sed rebus debet ostendi. Itaque, fratres, quoniam jam quod ad vos pertinebat, impletis acclamando; sinite ut probetur vobis, utrum et quod ad nos pertinet, impleamus agendo. Probavimus vos; probate nos, si post istas voces testes cordis et studii vestri, nos in agendis quæ agi oportet, segnes fuerimus. Absit a nobis, ut vos inveniamini probi, et nos reprobi. Sed quoniam voluntas agendi de iis quibus acclamastis, una est et vestra et nostra; modus vero agendi par esse non potest: putamus, Charissimi, ideo oportere, ut voluntas accipiatur a vobis, consilium implendæ voluntatis vestræ expectetur a nobis. Ut membra Christi non discordent, impleant

¹ Matth. xi, 25, etc. — ² Florus ad 1 Cor. xu. — ³ Psal. xciv, 7.

omnia quæ in illius corpore sunt, officia sua: faciat oculus in sublimi locatus quod ad oculum pertinet, auris quod ad aurem pertinet, manus quod ad manum, pes quod ad pedem; ut non sint scissuræ in corpore, sed idem ipsum ut pro se invicem sollicita sint membra. Gratulamur itaque et gratulamur Charitati Vestræ, quia sancto domino et collegæ nostro Episcopo vestro obedistis, in eo, quod vobis mane locutus est. Hoc sequimini, ab ista via non recedatis, ne cadatis. Valde enim adjuvat Deus quod vultis, si quod jusserit feceritis. Quid enim, ut dicere cœperam, omnis homo? aut quæ est vita hominum, quam, sicut scriptum est, vapor ad modicum apparens¹? Cogitate ergo, fratres, fragilitatem vestram, humilitatem vestram, conditionem carnis, hujus sæculi volaticos transitus; et videte quia tunc vobis bene erit, si tota spes vestra in illo sit, in quo solo potest firmiter collocari. Quomodo autem ibi erit spes nostra, nisi obediamus præceptis ejus?

VI. Numquid dicimus, Nolite quod vultis? Imo etiam gratias agimus id vos velle quod Deus vult. Ut enim omnis Paganorum et Gentilium superstitio deleatur, Deus vult, Deus jussit, Deus prædixit, Deus jam implere cœpit, et multis jam terrarum locis etiam ex magna parte completum. Si voluntas nostra ab hac civitate inciperet, ut hic primitus aboleri superstitiones dæmonum quæreretis, fortasse aliquis arduus labor esset, non tamen desperandus: nunc vero si facta sunt ista efficaciter ubi fieri cœperunt, et exempla non præcesserant; quanto efficacius in nomine Domini, in adjutorio dexteræ ipsius hic quoque effici posse credimus, quando jam præcedentia pronuntiantur exempla? Utique hic clamastis: Quomodo Roma, sic et Carthago. Si in capite Gentium res præcessit, membra non

¹ Jacob. iv, 15.

sunt secutura? Cogitate, fratres, advertite in libris ipsis Gentium, audite ab eis, in quibus ipsius infelicitatis reliquiae remanserunt (3): vel audiendo, vel legendo, cognoscite litteras eorum: et videte quia illi et isti dii romani vocantur. Ergo isti dii vocantur Romani. Et quando Christiani cogebantur, fremente impetu Paganorum, ut eos adorarent, et recusantes, eorum saevitiam usque ad effusionem sanguinis sustinebant; ea videbatur tota culpa Martyrum, quorum fundebatur sanguis, quia deos romanos adorare nolebant, quia ceremonias erga deos romanos respuebant, quia romanis diis non supplicabant; et totus impetus, tota invidia non fiebat, nisi de nomine deorum romanorum. Si ergo dii romani Romae defecerunt, hic quare remanserunt? Hæc ergo, fratres, hæc attendite, hæc dixi, hæc inhibete. Dii romani, dii romani. Si ergo dii romani Romae defecerunt, hic quare remanserunt? Si ambulare possent, dicerent quia huc inde fugerunt. Sed non fugerunt: remanserunt ibi, Romae. Qui aliquando dictus est deus Hercules, Romae jam non est. Hic autem etiam barba deaurata esse voluit. Erravi plane, quia dixi, esse voluit. Quid enim vult insensatus lapis? Ille ergo nihil voluit, nihil potuit. Sed qui deaurari eum voluerunt, de raso erubuerunt. Suggestio itaque nescio quæ novo Judici obrepsit. Quid egit? Non egit utique ut a Christiano lapis honoraretur; sed ut Christianus illi superstitioni ad radendum misceretur: non inclinavit ad obsequendum; sed movit ad vindicandum. Fratres, puto ignominiosius fuisse Herculi barbam radi, quam caput præcidi. Quod ergo positum est cum errore illorum, ablatum est cum dedecore illorum. Deus fortitudinis solet dici Hercules: tota virtus ejus in barba. Malo suo refulsit; quod non fulgebat luce dominica, non a luce, sed a luco fulgebat.

VII. Sileant ergo, videant modo, cui Deo legant fideles et dicant, « Deus quis similis tibi? Ne sileas, nec mitescas, Deus. » Hoc susceperam, quomodo non mitescat, non evertendo homines, sed errores. Non mitescit, ergo irascitur: si mitis est, ergo et miseretur. Irascitur et miseretur: irascitur ad percutiendum, miseretur ad sanandum: irascitur ad mortificandum, miseretur ad vivificandum. In uno homine facit hæc. Non quasi alios mortificans, alios vivificans: sed in eisdem ipsis et irascitur, et mitis est. Irascitur erroribus, mitescit correctis moribus. « Ego percutiam, et ego sanabo: ego occidam, » et ego vivere faciam¹. » Unum Saulum, postea Paulum, et prostravit, et erexit: prostravit infidelem, erexit fidelem: prostravit persecutorem, erexit prædicatorem. Si non irascitur, unde Herculi barba rasa est? Fecit enim hoc per fideles suos, per Christianos suos, per potestates a se ordinatas et Christi jugo jam subditas. Itaque, fratres, hoc libenti animo accipite; et in Domini adjutorio cætera prosperius jam sperate.

¹ Deut. xxxii, 39.

SERMO XXV¹.

De versiculo 12 Psalmi XCIII : *Beatus homo quem tu erudieris, Domine, etc.*

I. CUM cantaremus Deo, diximus ei, « Beatus homo » quem tu erudieris, Domine, et ex lege tua docueris » eum. » Ergo Dei Evangelium sonavit, Zacchæus elemosynas fecit. Discite. Quæ melior enim lex Dei, quam sanctum Evangelium? Lex enim Testamenti novi, de quo Propheta cum legeretur, audistis : « Ecce dies veniunt, » dicit Dominus, et consummabo super domum Jacob » Testamentum novum : non secundum Testamentum » quod statui patribus eorum, cum educerem eos de terra » Ægypti². » Testamentum ibi promissum, hic redditum; promissum per Prophetam, redditum per Dominum Prophetarum. Testamentum illud quod dicitur vetus, legite, et videte. Lex Dei data est etiam tunc, legite, vel audite quando legitur, et videte quæ ibi promissa fuerint. Promissa est ibi terra terræ; terra fluens lacte et melle; sed tamen terra. Verumtamen si intelligamus spiritaliter, (quando non illa terra fluxit lacte et melle,) alia est terra quæ fluet lacte et melle : terra illa de qua dicitur : « Spes » mea es tu, portio mea in terra viventium³. » Hæc enim terra morientium est. Lac et mel quæritis? « Gustate et videte quam suavis est Dominus⁴. » Gratia ejus significata est nomine lactis et mellis : dulcis et nutritoria est. Hæc

¹ Alias de Diversis 19. — ² Jerem xxxi, 31, 32. — ³ Psal. cxli, 6. — ⁴ Id. xxxiii, 9.

autem gratia in vetere Testamento figurata, in novo revelata.

II. Denique Lex illa, propter eos qui carnaliter sapiunt, et talia præmia quæerunt a Deo, et propter illa Deum colere volunt quæ ibi promissa sunt, audire meruit ab Apostolo Paulo, quia ad servitatem generat¹. Quare? Quia carnaliter intelligitur a Judæis. Nam spiritaliter intellecta, Evangelium est. Ergo in servitatem generat. Quos? Qui propter bona terrena Deo serviunt. Quando illis adsunt, gratias agunt; quando desunt, blasphemant. Qui enim propter ea Deo serviunt, vero corde servire non possunt. Attendant enim eos qui Deo nostro non serviunt : vident enim eos habere propter quod ipsi Deo serviunt; et dicunt in corde suo, Quid mihi prodest quia Deo servio? Numquid habeo tantum, quantum ille qui quotidie blasphemat? Orat, et esurit; blasphemat, et ructat. Qui ad ista attendit, homo est; homo est de Testamento veteri. Qui vero in Testamento novo Deum colit, novam hæreditatem debet sperare, non veterem. Si novam hæreditatem speras, terram transi, calca vertices montium, hoc est, contemne fastigium superborum. Sed quando contempseris et calcaveris, humilis esto, ne de altitudine cadas. Audi, Sursum cor; sed ad Dominum, non contra Dominum. Omnes superbi sursum cor habent, sed contra Dominum. Si autem vis tu vere sursum cor habere; ad Dominum habe. Si enim ad Dominum habueris cor sursum, ipse tenet cor tuum, ne cadat in terram.

III. Beatus ergo vir : « beatus homo quem tu erudieris, » Domine. » Ecce loquor, ecce clamo, ecce expono. Qui me audiunt? Scio qui me audiunt : « Beatus homo quem » tu erudieris, Domine; » cui Deus in corde loquitur, et quando ego taceo, ipse est « beatus quem tu erudieris,

¹ Galat. iv, 24.

» Domine, et ex lege tua docueris eum. » Quid sequitur? Huc usque cantavimus : « Et ex lege tua docueris eum. » Ut mitiges eum a diebus malignis, donec fodiatur peccatori fovea¹. » Ipse est vir qui eruditur a Domino, ipse est qui ex lege Dei discit a Domino, qui mitigatur a diebus malignis, donec fodiatur peccatori fovea. Audite quid sit. Maligni dies sunt. Numquid isthic, ex quo de Paradiso projecti sumus, malignos dies agimus? Et majores nostri planxerunt dies suos, et avi eorum planxerunt dies suos. Nullis hominibus dies placuerunt, quos vivendo egerunt. Sed posteris placent dies majorum : et illis iterum illi dies placebant, quos ipsi non sentiebant, et ideo placebant. Quod enim præsens est, acrem habet sensum. Non dico, propius admovetur; sed cor tangit quotidie. Omni anno plerumque dicimus quando frigus sentimus, Nunquam fecit tale frigus : Nunquam fecit tales aestus. Semper facit ipse qui facit. Sed « beatus vir quem tu erudieris, Domine : ut mitiges eum a diebus malignis, donec fodiatur peccatori fovea. »

IV. Maligni dies. Numquid isti dies maligni sunt, quos agitatur circulus solis? Faciunt malignos dies maligni homines : et sic est prope totus mundus. Inter turbas malignorum gemit paucitas frumentorum. Revocemus ad ipsos justos. Maligni sunt illi, et faciunt malignos dies : quid ipsi justus, nonne in diebus malignis sunt et apud se ipsos, præter quod patiuntur malignos homines, inter quos gemunt? Et apud se ipsos, inquam, quando sunt, attendant se, descendant in se, bene se considerent; inveniunt in se dies malignos. Bellum nolunt, pacem volunt : et quis non? Et cum omnes bellum nolint, et omnes pacem velint, revocat ad se oculos et qui juste vivit, et bellum in se invenit. Quære a me quod bellum. « Beatus homo

¹ Psal. xciii, 13.

» quem tu erudieris, Domine, et ex lege tua docueris eum. » Ecce homo quærit a me, quod bellum in se patiat justus : doce illum ex lege tua, loquatur Apostolus : « Caro concupiscit adversus spiritum, et spiritus » adversus carnem¹. » Et ubi projicio carnem, si sonet bellum; si, quod Deus avertat, hostis irruat? Fugit homo, et secum trahit bellum suum, quocumque it. Non dico, si malus est : prorsus si bonus est, si juste vivit, invenit in se quod Apostolus dicit : « Caro concupiscit adversus » spiritum, et spiritus adversus carnem. » In isto bello quomodo sunt dies boni?

V. Ergo maligni sunt dies : sed mitigemur. Quid est, Mitigemur? Judicio divino non irascamur. Dicamus illi : « Bonum est mihi, quoniam humiliasti me, ut discam » justificationes tuas². » De paradiso elisisti, de beatitudine projecisti : in ærumna sum, in gemitu sum, gemitus meus non est absconditus a te. Sed bonum est mihi, quoniam humiliasti me, ut discam justificationes tuas. In diebus malis disco quærere dies bonos. Qui sunt dies boni? Nolite illos modo quærere : mihi credite, imo mecum credite, non invenientis. Transibunt dies mali, et venient boni : sed boni venient bonis, malis pejores.

VI. Etenim et ego interrogo vos : « Quis est homo qui » vult vitam³? » Scio, omnium corda mihi respondent, Quis enim homo qui non vult vitam? Addo : « Et diligit » videre dies bonos? » Omnes respondetis, Quis est qui non diligit videre dies bonos? Bene respondetis; vultis vitam, vultis dies bonos. Certe quando dicebam, Quis est homo qui vult vitam, omnis homo mihi respondet, Ego. Quis est homo qui vult videre dies bonos? Nonne in silentio quisque vestrum dicit, Ego? Audi quod sequitur. « Contine linguam tuam a malo⁴. » Modo dic, Ego.

¹ Galat. v, 17. — ² Psal. cxviii, 71. — ³ Id. xxxiii, 13. — ⁴ Ibid. 14.

Quæris veniam : modo te inveniam. Transierunt præterita : fuerit lingua tua maligna, fueris susurro, fueris criminatōr, fueris calumniator, fueris maledicus : ista omnia fueris. Transeant ista cum diebus malis : noli tu transire cum diebus malis. Est enim quo te teneas, ut non transeas. Res humana tanquam fluvius currit : maligni dies tanquam fluvius currunt. Tene te ad lignum, ne traharis. Ecce fluvius currit. Omnis enim caro fœnum, et omnis honor carnis, ut flos fœni¹. Præcipitatur, transit, fœnum aruit, flos decidit. Quo me teneo? Verbum Domini manet in æternum.

VII. Prohibe ergo linguam tuam à malo, et labia tua ut non loquantur dolum. Tu qui volebas vitam, aut vis vitam et dies bonos, « declina a malo, et fac bonum². » Quære pacem, quam optamus omnes et in ista carnis mortalitate, et in ista carnis fragilitate, et in ista mendacissima vanitate. Omnes pacem quærite. Quære pacem, et sequere eam. Ubi est? Quo sequor? Qua transiit? qua transiit, ut sequar? Per te transiit, sed non in te remansit. Cui dico? Generi humano : non unicuique vestrum, sed generi humano. Per genus humanum transiit ipsa pax : ipsa transeunte clamavit cæcus in hesterna lectione. Et quo iit? Primo vide quæ sit pax, et vide quo ierit, et sequere eam. Quæ est pax? Apostolum audi, de Christo dicebat : « Ipse est pax nostra, qui fecit utraque unum³. » Pax ergo est Christus. Quo iit? Crucifixus est, et sepultus, resurrexit a mortuis, ascendit in cœlum. Ecce quo iit pax. Quomodo eam sequor? Sursum cor. Audi quomodo sequaris. Quotidie quidem audis breviter, quando tibi dicitur, Sursum cor; altius inde cogita, et sequeris. Tamen audi et latius, ut sequaris pacem veram, pacem tuam, pacem quæ pro te pertulit bellum; pacem, quæ cum pro te

¹ Isai. xl, 6. — ² Psal. xxx, 15. — ³ Ephes. ii, 14.

toleraret bellum, oravit pro hostibus pacis, et dixit pendens : « Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid » faciunt¹. » Bellum erat, et pax de ligno manabat. Manabat, sed postea quid? Ascendit in cœlum. Quære pacem. Et quomodo sequeris? Audi Apostolum : « Si resur- » rexistis cum Christo, quæ sursum sunt, quærite, ubi » Christus est in dextera Dei sedens; quæ sursum sunt, » sapite, non quæ super terram. Mortui enim estis, et vita » vestra abscondita est cum Christo in Deo : cum Chris- » tus apparuerit vita vestra, tunc et vos cum ipso appa- » rebitis in gloria². » Ecce dies boni, ipsos desideremus : propter hoc vivamus, propter hoc oremus, propter hoc eleemosynas demus.

VIII. Jam ecce, Deo propitio, hyems est : de pauperibus cogitate, quomodo Christus vestiatur nudus. Quando legebatur Evangelium, numquid non omnes beatificavimus Zacchæum, quando eum Christus suspexit in arbore intentum ut videret transeuntem? Nam quando speraret in domo sua habitantem? Quando ei dixit : « Descende » Zacchæe, hodie oportet me in domo tua manere³ : » audiavi gemitus gratulationis vestræ. Quasi omnes in Zacchæo fuistis, et Christum excepistis : sic dixit omnium vestrum cor, O beatum Zacchæum! Dominus intravit in domum ipsius. O beatum! Numquid nobis potest ita contingere? Jam Christus in cœlo est. Recita mihi Christe Testamentum novum : fac beatum de lege tua. Recita, ut scias te non fraudari Christi præsentia. Audi iudicaturum : « Quando uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis⁴. » Expectat unusquisque vestrum suscipere Christum sedentem in cœlo : attendite illum jacentem sub porticu; attendite esurientem, attendite frigus patientem, attendite

¹ Luc. xxiii, 46. — ² Coloss. iii, 1, etc. — ³ Luc. xix, 5. — ⁴ Matth. xxv, 40.